

Stockholm den 17 oktober 2023

R-2023/1202

Till Finansdepartementet

Fi2023/02126

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 4 juli 2023 beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet Ett förbättrat resegarantisystem (SOU 2023:33).

Sammanfattning

Advokatsamfundet är i stora delar positivt till förslagen i utredningen. Det finns dock vissa oklarheter i lagförslagen som bör förtydligas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Advokatsamfundets närmare synpunkter på utredningen framgår nedan och följer den disposition och rubriker som förekommer i utredningens betänkande.

Utredningens syfte

Utredningens övergripande syfte är att förstärka resenärernas skydd vid reseaktörens insolvens. Utredningen syftar också till att förbättra resegarantisystemet, och då inte endast genom att förstärka resenärernas skydd utan även föreslå ett system som förenklar och sänker kostnaderna för reseaktörer. Utöver detta föreslår utredningen en hemtransportfond som syftar till att bistå strandsatta reguljärflygresenärer i händelse av en flygbolagskonkurs.

Synpunkter

Återbetalningskrav och värdebevis

Advokatsamfundet tillstyrker utredningens förslag att återbetalningskrav och värdebevis ska omfattas av resegarantisystemet på sätt som utredningen föreslår.

Advokatsamfundet ser positivt på att preskriptionstiden för att begära ersättning från garantin kompletteras med en hänvisning till tidpunkten då reseaktören har försatts i konkurs. I syfte att stärka resenärernas skydd ytterligare anser Advokatsamfundet att preskriptionstiden även kan förlängas i tiden, förslagsvis till sex månader. En sådan förändring skulle även stärka den positiva effekt som utredningen vill uppnå genom förslaget med en regressmöjlighet för tredje man gentemot resegarantin. En kort preskriptionstid riskerar att innebära att t.ex. kortföretag inte värdesätter den föreslagna regressrätten i någon större omfattning. Detta kan få till följd att kortföretag inte minskar sina krav på säkerheter från reseaktörer på sätt som utredningen hoppas på.

En situation som inte berörs i utredningen är när en reseaktör inleder ett rekonstruktionsförfarande enligt lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion och detta leder till att en resenärs resa inte fullgörs eller återbetalning av en tidigare inställd resa inte sker. Eftersom ett beslut om företagsrekonstruktion kan beviljas utan att det föreligger fullgången insolvens (se 2 kap. 10 § lagen om företagsrekonstruktionen) tycks resenären i vissa fall inte skyddas av resegarantin. En resenär riskerar därmed att omfattas av en omfattande skuldnedskrivning i en senare fastställd rekonstruktionsplan, utan att kunna få kompensation från resegarantin. Frågan har inte behandlats i utredningen och eftersom rekonstruktionsfallet kan förväntas ha en stor praktisk betydelse för resenärens skydd anser Advokatsamfundet att frågan bör utredas vidare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Ett nytt resegarantisystem

Advokatsamfundet ser positivt på utredningens förslag att det nuvarande resegarantisystemet efter en övergångsperiod ersätts av en kollektiv resegarantifond som kombineras med mindre individuella garantier.

I fråga om storleken på garantifonden uttalar utredningen att det inte är önskvärt att fonden är så stor att den innebär en total riskeliminering, med hänvisning till att kostnadsbelastningen då blir onödigt hög. Utredningen stannar därför vid ett förslag som till belopp, enligt utredningens beräkningar, ska motsvara 75 procent av exponeringen vid samtida konkurser hos den största aktören på marknaden samt hos en mellanstor aktör, vilket ger en fond på totalt 1,5 miljarder kronor. Härutöver föreslår utredningen att den individuella garantin ska motsvara 25 procent av reseaktörens garantipliktiga årsomsättning multiplicerat med 25 procent av risken, vilket enligt utredningen innebär att den individuella garantin ska motsvara 6,25 procent av den garantipliktiga årsomsättningen.

Utöver detta ska en reseaktör kunna krävas på en förhöjd garanti om det finns en särskild risk att fonden kan lida förlust, men även att en reseaktör kan få en lägre garanti om det saknas risk för att resegarantifonden kommer att lida förlust. I det här sammanhanget bör också nämnas att utredningen föreslår att det i första hand är den individuella garantin som ska tas i anspråk vid en reseaktörs insolvens.

Förslaget kan ställas i relation till nuvarande system med individuella garantier som i januari 2023 enligt utredningens uppgifter uppgår till ca. 5,6 miljarder kronor och som ska motsvara ungefär 22 procent av summan av samtliga resegarantipliktiga årsomsättningar.

Med tanke på förslagets övergripande syfte ser Advokatsamfundet det som naturligt att det föreslagna sammantagna garantisystemet bör syfta till att ge resenärerna, i princip, full riskeliminering vid en eller flera reseaktörs samtidiga insolvens. Med hänsyn bland annat till att det i första hand är den föreslagna individuella garantin som ska tas i anspråk vid en reseaktörs insolvens, finns det inget direkt skäl till varför det totala skyddet för resenärerna inte ska innebära en i princip full riskeliminering.

Resegarantifonden bör dock inte bestämmas till ett belopp som innebär en överallokering i förhållande till resenärernas totala risk, eftersom uppbyggnaden av fonden i praktiken kommer att finansieras av resenärerna.

Med hänsyn till det anförda kan det enligt Advokatsamfundet finnas skäl att fonden uppgår till ett något högre belopp än det som utredningen föreslår för att trygga resenärernas rätt. Av samma skäl bör även fonden fyllas på med nytt kapital vid en högre lägstanivå än den som utredningen föreslår om två tredjedelar.

Advokatsamfundet ser det också som önskvärt att fondens storlek inte fixeras till ett visst bestämt belopp, utan att fondens framtida storlek påverkas av förändringar i prisnivån i samhället, exempelvis genom att kopplas till konsumentprisindex (KPI).

Advokatsamfundet uppfattar att utredningens förslag innebär att de enskilda reseaktörernas bidrag till den kollektiva fonden omedelbart tillfaller staten och att fonden således tillhör staten. Detta framgår dock inte direkt av lagförslaget eller av vad som uttryckligen anges i utredningen och det bör enligt Advokatsamfundet förtydligas.

Advokatsamfundet tillstyrker utredningens förslag avseende utformningen och omfattningen på den individuella garantin.

Stöd till paketreseföretag

Advokatsamfundet har inget att erinra mot utredningens bedömningar och slutsatser i de frågor som behandlas under detta avsnitt i utredningen.

Kortreklamationer

Advokatsamfundet tillstyrker förslaget med en regressrätt för den som ersatt resenären för krav som resenären har enligt resegarantilagen.

Ett resegarantisystem för reguljärflygresor

Advokatsamfundet tillstyrker utredningens förslag.

Övergångsbestämmelser

Som Advokatsamfundet uppfattar utredningens förslag ska skyldigheten att lämna bidrag till uppbyggnaden av resegarantifonden träda i kraft omedelbart, medan bland annat reglerna om resenärers rätt att erhålla ersättning ur fonden ska träda i kraft först den dag som regeringen bestämmer.

Av övergångsbestämmelserna framgår det vidare att den myndighet som regeringen bestämmer kan besluta om att den nuvarande individuella resegarantin, som ska fortsätta att gälla under en övergångsperiod, kan sänkas allteftersom fonden har nått vissa angivna belopp. Det framgår däremot inte direkt av utredningens förslag att fonden under uppbyggnaden, och i takt med att de individuella garantierna sänks, i motsvarande omfattning får tas i anspråk till täckande av resenärernas krav. I den mån

så inte är tänkt att vara fallet, riskerar enskilda resenärer att drabbas av de sänkta enskilda garantierna under fondens uppbyggnad, vilket inte är lämpligt.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander